

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

КУШОГЛУ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 48191/99)

РЕШЕНИЕ
(справедливо удовлетворение)

СТРАСБУРГ

3 юли 2008 г.

ОКОНЧАТЕЛНО

01/12/2008 г.

Това решение става окончателно при наличие на обстоятелствата, упоменати в чл. 44 § 2 на Конвенцията. Същото може да претърпи редакционни промени.

По делото Кушоглу срещу България,

Европейският съд по правата на човека (Пето отделение), заседаващ
като Камара в състав:

Г-н Пер Лоренцен [Peer Lorenzen], *председател*,
Г-н Райт Марусте [Rait Maruste],
Г-н Карел Юнгвирт [Karel Jungwiert],
Г-н Володимир Буткевич [Volodymyr Butkevych],
Г-н Марк Вилиджър [Mark Villiger],
Г-жа Изабел Беро-Льофевр [Isabelle Berro-Lefèvre],
Г-жа Здравка Калайджиева [Zdravka Kalaydjieva], *съдиш*,
и г-жа Клаудия Вестердик [Claudia Westerdiek], *секретар на*
отделението

След като обсъди въпросите в закрито заседание, проведено на 10
юни 2008 г., постановява следното решение, прието на същата дата:

ПО ПРОЦЕДУРАТА

1. Делото е образувано по жалба (по. 48191/99) срещу Република България, подадена пред Европейската комисия по правата на човека (наричана по-долу за краткост Комисията) съгласно предишния чл. 25 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (наричана по-долу за краткост Конвенцията) от г-жа Айтен Кушоглу и г-н Мехмет Кушоглу (наричани по-долу за краткост жалбоподатели), на 28 септември 1998 г. Жалбоподателите имат българско и турско гражданство.

2. В решение от 10 май 2007 г. (наричано по-долу за краткост основното решение), Съдът постановява, че е налице нарушение на чл. 1 от Протокол №1 към Конвенцията (*Kushoglu v. Bulgaria*, по. 48191/99, 10 May 2007).

3. Съгласно чл. 41 от Конвенцията жалбоподателите търсят справедливо обезщетение за имуществените и неимуществените си вреди и разходи.

4. Тъй като към момента на постановяване на основното решение въпросът за прилагането на чл. 41 от Конвенцията не е готов за разрешаване, Съдът го отлага и приканва Правителството и жалбоподателите да представят в срок от шест месеца своите писмени становища по този въпрос, и, по-специално, да уведомят Съда за всяко

евентуално постигнато споразумение (ibid., § 69, и т. 3 от диспозитива).

5. Жалбоподателите подават становище, Правителството не подава такова.

ПРАВОТО

6. Чл. 41 от Конвенцията гласи:

“Ако Съдът установи, че е имало нарушение на Конвенцията или на протоколите към нея, и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна.”

А. Вреди

1. *Имуществени вреди*

7. Жалбоподателите претендират връщане на имота си, или ако това не е възможно, неговата пазарна стойност, която според тях е между 50 000 и 60 000 евро. Жалбоподателите също така претендират 20 500 български лева (равностойността на около 10 400 евро) за пропуснати ползи, изчислени въз основа на наема, който жалбоподателите биха получили за периода 1989-2008 г.

8. В своите становища преди приемането на основното решение Правителството заявява, че жалбоподателите са могли да търсят реституция по Закона за възстановяване собствеността върху недвижими имоти на български граждани от турски произход, направили постъпки за заминаване в Република Турция и други страни през периода май - септември 1989 г., ако отговарят на съответните условия. Правителството също така заявява, че жалбоподателите не могат да очакват да се възстанови имот, принадлежащ на трети лица.

9. В съответствие със практиката на Съда, когато в решение е установено нарушение на Конвенцията, държавата-ответник е правно задължена да прекрати това нарушение и да даде обезщетение за последиците от него. Ако националното законодателство не позволява – или позволява само частично – да се даде обезщетение, чл. 41 дава възможност на Съда да обезщети пострадалото лице така, както сметне за подходящо. Съдът разполага с известна свобода на преценката при упражняването на това правомощие, за което свидетелстват прилагателното „справедливо” и изразът „при необходимост”. В частност, ако вредите не могат да бъдат изчислени точно или ако разграничаването на имуществените и неимуществените вреди се

окаже трудно, Съдът може да реши да направи обща оценка (вж. решението по делото *Comingersoll S.A. v. Portugal* [GC], no. 35382/97, § 29, ECHR 2000-IV).

10. Доколкото правителството има аргумент, че вътрешното законодателство допуска да бъде дадено обезщетение, Съдът отбелязва, че законодателството, посочено от правителството, не е приложимо в случая на жалбоподателите, тъй като те не са се завърнали в България в посочения период (вж. пар. 7, 8 и 34 от основното решение).

11. В основното си решение по настоящото дело Съдът е констатирал, че е налице нарушение на общото правило за мирно ползване на притежанията, залегнало в първото изречение на чл. 1, §1 от Протокол №1 към Конвенцията, тъй като властите не са съдействали на жалбоподателите да възстановят собствеността си от третите лица. Това е резултат от съдебни решения, които не отговарят на изискването на Конвенцията за законност.

12. Съдът не може да приеме претенцията на жалбоподателите за връщане на имота. Той отбелязва, че настоящото дело не се отнася до незаконно лишаване от собственост от страна на държавата. Следователно, задължението на държавата да поправи последиците от нарушаването на Конвенцията не включва задължение да върне недвижимия имот на жалбоподателите. Освен това, решенията на Съда по настоящото дело нямат отношение към правата на г-жа А. и г-н Н., които притежават имота (вж. пар. 10-26 от основното решение).

13. Като взе предвид фактите по делото и естеството на установеното нарушение, Съдът счита, че плащането на парична сума на жалбоподателите ще предостави обезщетение за имуществените вреди, претърпени от тях като следствие от нарушението на Конвенцията.

14. Доколкото може да се установи от информацията и документите, представени от страните, спорната собственост е двуетажна къща от около 120 квадратни метра и 330 квадратни метра двор. Къщата е незавършена, тъй като външните стени не са покрити. Имотът се намира в Дулово, малък град в Североизточна България. Съдът отбелязва, че жалбоподателите не са представили оценка на имота, при което Съдът е преценявал съобразно наличната му информация относно цените на недвижимите имоти в България.

15. От гледна точка на Съда обаче имуществените вреди, претърпени от жалбоподателите като пряк резултат от нарушението на Конвенцията, за които властите са отговорни, са по-малки от стойността на спорната къща и двора. Той припомня, че настоящият случай не се отнася до лишаване от собственост по смисъла на чл. 1 от Протокол №1. Съдът отбелязва също така, че дори ако властите са действали в съответствие с тази разпоредба, жалбоподателите не биха

имали право на безусловно възстановяване на владението, тъй като съгласно българското законодателство г-жа А. и г-н Н. могат да запазят собствеността в очакване на плащане от страна на жалбоподателите на обезщетение за подобренията, увеличаването на стойността и разходите (чл. 72 от българския Закон за собствеността). Съдът също така отбелязва, че през юли 1989 г. жалбоподателите са получили 19 288 български лева за имота и че не са претендирали Общината да е искала изобщо възстановяване на тази сума след съдебното решение от 17 януари 1995 г., обявяващо сделката от юли 1989 г. за нищожна (вж. пар. 9 и 15 от основното решение).

16. Що се отнася до иска на жалбоподателите за пропуснати ползи, Съдът намира, че същият е спекулативен и необоснован: не е ясно дали жалбоподателите биха били в състояние да влязат във владение на имота, и ако да, кога, също не е ясно и дали жалбоподателите биха дали имота под наем.

17. Като взе предвид горните съображения, Съдът присъжда на жалбоподателите 9 000 евро по отношение на всички имуществени вреди.

2. Неимуществени вреди

18. Жалбоподателите заявяват, че са претърпели страдания в резултат от нарушаването на техните права и молят Съда да им присъди справедливо обезщетение по тази глава. Правителството счита, че жалбоподателите не са претърпели никакви вреди.

19. Съдът счита, че незаконният отказ на властите да признаят правото на собственост на жалбоподателите трябва да им е причинил страдания. Отсъждайки по справедливост, Съдът им присъжда общо 2000 евро за неимуществени вреди.

Б. Разходи и разноски

20. Жалбоподателите заявяват, че трябва да бъдат обезщетени за съдебните такси и адвокатските хонорари, които е трябвало да платят в производствата пред националните съдилища между 1992 г. и 1998 г. Сумата, платена от тях, е 23 350 неденоминирани български лева. Жалбоподателите представят подробна сметка за платените суми. Правителството заявява, че могат да бъдат възстановени само разходите пред Съда.

21. Като взема предвид фактите по делото (вж. пар. 15-26 от основното решение), Съдът приема, че значителна част от разходите, направени от жалбоподателите пред националните съдилища, са били необходими в опита им да получат обезщетение за това, че националните съдилища не са признали правото им на собственост и,

следователно, са пряко свързани с нарушението на Конвенцията по настоящото дело.

22. Съдът също така отбелязва, че поради обезценяване на българската валута в периода 1992-1999 г., претендираната от жалбоподателите сума в момента е равностойна на около 13 евро. Очевидно е, обаче, че действителната стойност на похарчените от жалбоподателите пари е била по-значителна към момента, в който са били изразходвани. Съдът също така отбелязва, че жалбоподателите претендират възстановяване на действителните разходи, направени от тях.

23. При тези конкретни обстоятелства Съдът трябва да определи сумата, логично свързана със стойността на направените разходи. Като взе предвид съответните факти, Съдът присъжда 100 евро по отношение на разходите и разноските.

В. Лихва за забава

24. Съдът счита за уместно лихвата за неизпълнение да бъде обвързана с пределната ставка по заеми на Европейската централна банка, към която се добавят три процентни пункта.

ПО ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. Приема,

(а) че държавата-ответник следва да плати на жалбоподателите, в рамките на три месеца, след като настоящото решение стане окончателно по смисъла на чл. 44 § 2 от Конвенцията, следните суми в български лева по обменния курс към деня на плащане:

(i) 9000 (девет хиляди) евро, плюс всякакви данъци, които биха могли да бъдат начислени, обезщетение за имуществени вреди;

(ii) 2000 (две хиляди) евро, плюс всякакви данъци, които биха могли да бъдат начислени, обезщетение за неимуществени вреди;

(iii) 100 (сто) евро, плюс всякакви данъци, които биха могли да бъдат начислени, за разходи и разноски;

(б) че от изтичането на упоменатия по-горе тримесечен срок до плащането се дължи проста лихва върху горепосочените суми в размер равен на пределната ставка по заеми на Европейската централна банка, към която се добавят три процентни пункта;

6 РЕШЕНИЕ ПО ДЕЛОТО КУШОГЛУ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ (СПРАВЕДЛИВО
УДОВЛЕТВОРЕНИЕ)

2. *Отхвърля* останалата част от претенцията на жалбоподателите за справедливо удовлетворение.

Изготвено на английски език и съобщено писмено на 3 юли 2008 г.,
в съответствие с член 77, §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Клаудия Вестердик
Секретар

Пер Лоренцен
Председател